

jednoglasi sprejeto, a glejte in čujte! vzdignilo se je samo kakih 20 rok in med temi še so vzdignili nekteri kaplani in nekteri pisarji (šribarji) iz hvalevrednega navdušenja za kmečki (?) blagor vsaki obe svoji roki!

Tukaj le čujte kmetje nekega kmeta, kateri pa ni bil „Štajercev“ pristaš, kako je on obsodil to zborovanje:

Rekel je: „Enega nisem razumel, (čuj, čuj hofrat Ploj!), drugi (namreč Rozina) je nekaj kvasil, cesar sam ni razumel, horvaški Spinčič pa misli, da je nam na Štajerskem preveč dobro godi. Sploh pa je bil ta gospod pred zborovanjem pri vinogradu gospoda hofrata, kjer gotovo nista rigulila! Ako bi človek vse to, kar so tukaj govorili ti slovenski poslanci zmetal v rešeto, in bi celo uro to rešeto trosil, bi padlo komaj za en groš plev iz njega!

Toraj govorilo se je malone tri ure — a samo duhovnike, samo za dohtarje. Rezolucije so se pravej kar z zraka (lufta) potegnile, čeprav so bile le 14 dni prej napisane! Kako pošteno mišljenje pa je napolnjevalo te gospode, sodite kmetje sami! Poslanec Rozina je rekel: „Samo tri mesce ne kupujmo cesar pri Nemcih, potem bodejo vsi zmrznili!“ Neki k. slovenski visoki uradnik pa je rekel: „Tako je! Kajot!“ Par kmetov blizu tam se je pogovarjalo eden izmed njih je rekel: „Pa še tam Nemca nadomimo, kadar pride jabolk, živine, vina in drugih izdelkov kupovat, saj nam bodejo dohtarji in pa kmetiki vse te pridelke potem bolj drago plačati! Denarja jim nobenemu ne manjka!“

Rozina je tudi rekel: „Kmetje ne bodite tako strupni, le počakajte, pomoč bo že prišla!“

No, le čakaj kmet, dokler se ti bode koža s telesa potegnila, ker po dohtarskem mnenju gotovo čakaj, kakor vsi dohtarji!

Da, dragi kmetje, le čakajte, a, ako ste pametni, časa ne, kakor do prihodnjih deželno zbornih zborovanj! Tedaj pa jim pokažite, da so se vam zastoj

smeh vojakov. Kako pa je nas začetnike ta slovaški pozdrav potolažil, mislite si lahko sami.

Da bi postala mera naših bridkosti polna, spravil je še nad nekega objokanega, z velikim dišečim kromom (pušeljcom) okinčanega mladeniča. Prijel je eno evetljico in rekel: „Vaša punca (dekle) vam ni dala kar celo metlo seboj. Pa take metle so za vašo puščico preslabe, tu potrebujemo ostrih metelj in kmetič.“

V rekrutovem očesu se je zableskovalo par desetih solz. Ko lajtnant to zapazi, hitro nadaljuje: „Kaj bodete žalovali! Dobička od svoje Micke tako vam ne bode nobenega več: cukercokov, sladkih hrušk in jabolk vam ne more več davati, na ples je tudi ne morete voditi. In ko pridete čez dolga leta domov, bode že stara in grda. Vi menda ne mislite, da bode čakala na vas? Kaj še! Ženske ne tako neumne kakor rekruti. Že drevi bo drug kmetič mimo njenega okna, v nedeljo bode ž njim prišla in po zimi bo gostija. Zato pa dečko le pa-

s vsemi temi zbori prilizovali, da jim je med Vami odklenkalo za vselej!

To je toraj žalostni poraz slovenskih kmečkih poslancev v Središču. A vendar pa nas je nekaj jako razveselilo; zapazili smo, da veje napredni duh tudi med starimi in mladimi kmeti v Središču. Vsa čast tem naprednjakom, ker njihova je bodočnost!

## Nemščina v domačih šolah.

Ob slovensko-nemških mejah je jako razširjena navada, da dajo slovenski kmetje svoje otroke nemškemu kmetu za delj časa v oskrbo, da se tam naučijo nemškega jezika. Otroki nemških kmetov pa živijo pri slovenskih sosedih delj časa, da se naučijo slovenskega jezika. Ti kmetje so toraj sprevideli kako važno je, da se naroda, katera morata skupaj živeti tudi razumeta.

Toda ta potreba se ni pojavila samo ob mejah, temveč malone po celem Slovenskem. Večinoma vse mesta, vsaj na slovenskem Štajerskem in Koroškem, imajo nemške prebivalce. Kmetje so primorani s temi občevati in naravno je, da se jim je treba naučiti njihovega jezika. Ker pa ti kmetje nimajo nemških sosedov, da bi jim dali v oskrbo svoje otroke, toraj morajo skrbeti za pouk tujega jim jezika na drugi način. To se lahko zgodi s tem, da jih dajo v mestne šole, toraj, da jih puste delj časa živeti v mestih med Nemci. Mestno življenje pa je drago in tako je mogoče samo le najpremožnejšim kmetom, da skrbijo za ta tako važni pouk. Siromaki so toraj od tega izključeni. Kako pa bodem dal sina v mestne šole, ko pa nimam niti toliko denarja, da bi kupil najvažnejše za domače življenje?

Pri tem pouku v mestih, pa še preti na vrh kmečki mladini nevarnost, katera se pač premalo uvažja. Mladi dečki se nauče ne le tujega jim jezika, temveč nauče se tudi mestnega življenja, mestnih šeg, mestnih navad in žalibog tudi razvad. Tako je poslal

meten bodi! Mestne mamice imajo tudi lepe otroke!“

Po zopetnem krohotanju so rekli gospod „feldvebel“ Kregar, da moramo vsi na hodnik (gank), kjer dobimo cesarsko obleko. Iz sosednih sob so tudi prišli rekruti. Eden je privlekel seboj svoj kovčeg (kofar), ker se je najbrž bal, da bi mu iz njega ušla pečena kokoš, čeravno jej je že pojedel obe nogi in obe perutnici.

In dobili smo res „cesarsko“ obleko. Hm, pa še kakšno! Gospod Kregar so rekli, da je še lepa in skoraj čisto nova in da moramo zato prav skrbno paziti na njo. Mi pa smo žalostno zijali v stare zakrpane suknje, težko obutje, od potu (švica) se bliščeče kape in na franže pri hlačnikih. Nato smo vsi povprek prosili za kaj boljšega. Toda feldvebel ni hotel o tem nič slišati, marveč postal je hud, češ: „Dobra je za vas, dobra, ker še niste pravi vojaki; ko si zasluzite boljše, dobite novo.“

Kaj se če! Preobleči smo se morali, glasno se smejoč jeden drugemu, kajti skoraj vsi smo bili po-

pred par leti neki premožen kmet svojega naspol odraslega sina v mesto, da bi se naučil tam nemškega jezika. Fant je bil morda poldrugo leto v mestu, in govoril je tuji jezik za ta kratek čas prav dobro. A prišel je domov čisto drugačen, kakor je bil odšel od doma. Kot kmečki mladenič je odšel v mesto a domu je prišel — kot gospod! Škornjam na „špic“, visokemu koliru, dragi kravati in pa po najnovejši modi zašiti obleki se je tako privadil, da tega ne more več opustiti. Nemški tudi zna, a vendar pa ni več kmet, še manj pa gospod! Cigarete kadi, po mestno se obnaša, za plug več ne mara, vsako kmečko dekle imenuje „gospodično!“ Temu je ves pouk tujega važnega jezika več škodoval, kakor koristil.

In dragi kmetje, taki pridejo vsi domov, katere ste poslali v mesto učiti se tujega jezika, in le malo-kateremu se posreči da se s časoma med kmeti otresi za njega tako nevarnega mestnega upliva.

Kako pa se toraj naj uči slovenska mladina tujega jezika, katerega pa je vendar tako potrebna, da se ne bode naučila s koristnim jezikom tudi škodljivih mestnih navad? Odgovor je lahek! Naša mladina se naj uči nemškega jezika doma! Zakaj pa plačuješ toliko dače, zakaj pa plačuješ dragi kmet tako ogromne šolske doklade, ako se v tej šoli ne naučiš niti najvažnejšega, kako ti je občevati s tvojim sosedom? Tisoče in tisoče goldinarjev morajo šteti tudi najmanjše občine za nove šole, osem let mora kmečka mladina trgati hlače na njenih hlopeh, in česa se je naučila? Kaj pomaga kmečkemu fantu, ako si je belil svojo glavo leta in leta s prirodoslovjem, z naravoslovjem, z risanjem, ako zna popolnoma na pamet vse starožidovske profete, a tujega jezika, katerega bo tako rabil v življenju, pa ne zna niti besedice? Vsaki, kateri je bil vojak vè, kako se mu je tam godilo, vsaki si je mislil, zakaj peklenščaka so me v mojih mladih letih učili vsega zlodja, a jezika, v katerem me tukaj komandirajo pa ne besedice?

Gotovo je, da se ne bode naučil v domači šoli nobeden nemškega jezika toliko, da bi ga popolno-

polnoma zreli za strašila v prosu ali v koruzi: ta je imel za ped preozko suknjo, oni zopet preširoko; temu so segale hlače samo malo črez kolena, onemu pa so bile zopet predolge; na debeli glavi Jurija Prismuka čepela je kapa kakor stari koklji na pol opipan čop, a sodnjiskemu pisarju Tomažu Suhaču je hotela skriti tudi njegov špičast nos.

„Znat' se mora!“ rekel je tisti Kranjc, ki je s svedrom kravo klal. Tudi naš gospod feldvebel so znali pravo ukreniti. Ukazali so nam, da moramo z obleko tako dolgo menjavati, da dobi vsak pravo. Ubogali smo in popoldne so „novi cesarski ljudje“ že stali na dvorišču, kjer so jim uravnavali in urili njihove okorne kosti.

### Domače živali.

Uh, to vam je bilo delo: Rajši bi dvajset ur zaporedoma kosil nego še enkrat tri ure delal prve vojaške vaje. Kdor ni okusil tega sam, si niti misliti

ma znal, a gotovo pa je, da se ga bode vsaj naučil, da ne bode gledal korporala, kakor bik Vas tak lese, ako mu ta zapovè v nemškem jeziku, nikdar obrne na levo ali desno stran. Po tri leta No premožni kmečki sin kot prostak, še niti nemškega j zvezdice si ni mogel priboriti, ker ni znal ne ti jih na dice nemškega jezika. Priprosti delavski sin pa, kupčiji se nji je po drugod navadil, nosi bele rokavi nemšk je dospel celo do „feldvebelna.“ Dragi kmečki plačati to boli! Vsaki od Vas, kateri bode vojak, se tako Tako ne pa tem prepričal. ložnosti ne pa

Učenje nemškega jezika v naših šolah se stavno zahteva, a ta pouk se zdi večini naših uč študi ne peto kolo na vozu. Rečem večini, ker hvala še so taki, kateri so v tem častne izjeme. Pa pomaga, ako si mora kupiti učenec še le toraj v zadnjem letu šolskega pouka, nemško slovo. Ako se otrok ne vadi s prve mladosti v tujem jeziku, Štajer pouk v zadnjem letu samo pesek v oči, to se smo im da se samo spolni na videz opravičena volja pererc“ la in pa pametnih možov. so, in

Največji sovražnik nemškega pouka v naših ponatis pa je duhovščina. A zakaj? Napredni kmetje, Adamič mi ni treba povedati. Ako stopiš v farovž, v konjiš imaš tam kaj opraviti, začnejo „gospodje“ katero nemški govoriti, samo, ako jim je znano, dvora ko razumeš tega jezika. Zakaj le neki? Tudi to si ker ga na prstah priračuniš! Z „gospodično“ se tudi jamemo menijo samo v nemškem jeziku, zakaj le zop tej s neki? To tudi vem, a tega ne povem! In je pisal kmet, kaj misliš, ali bi nosili ti gospodje kedaj župnik, črne, dolge suknje, ako se nebi bili učili nikd Odrešen nemškega jezika? Le

Že zanaprej sem prepričan, da bodejo Stok spodje zopet vpili, in v svojem umazanem gker je v „Gospodarju“, in v njegovi blaženo dišeči sveAdamič logi pisali, da Vas dragi kmetje, ta članek Na poj ponemčiti. Vedite kmetje, kdor več jev člank zna, več velja! Kdor trdi, da Vas hoče list, k odgo Vam priporoča, da se morate učiti jezika, ki v sladk

ne more, kako boli v začetku vsakega rekruta nijo m truplo. Na trd

V mraku smo se komaj privlekli iz dvorišlesa, ka kamenitih stopnicah v svoje sobe. Da bi človek tavati po velikem trudu smel iti za kratek čas v mes hrbta se v kaki krčmi z vinskimi bratci malo razve To tedaj bi že lahko pozabil na boleče roke in logrel, nože, toda doma v izbi ostati, obleko snažnogah, krpati ter poslušati razne nauke in sitnosti približn vojakov, to je bilo vendar preveč. A kaj se čeložil sp smo morali požirati hude besede, katere so nam se, kol z jezikov, ter namesto trdih pesti kazati fige, sveji k ne „gospodom kapralom in firarjem“ pod nos, amed pr v žepe svoje obleke, kjer njih nihče ni videl. Tu

Jaz sem bil prvi večer v kasarni žalosten meni, poprej nikdar v svojem življenju. Še celo pred „Prokl meseci, ko me je moja izvoljenka zapustila ter Na drugim mi ni bilo tako težko pri srcu. Klofute

Tolažil sem se s posteljo. Mislil sem da nedolžn ker je

Vas tako važen, ponemčiti, ta je neumen, ni pa nikdar Vaš prijatelj!

No, dragi kmet, kateri ne znaš besedice nemškega jezika, samo ženi tvoje vole na sejem! Nemec ti jih navadno najdražje plača. Treba pa ti je pri tej kupčiji mešetarja! Da bi ti vsakokrat vedel, kaj po nemški s kupcem govori! Zato pa še mu moraš plačati! Mešetar pa je plačan tudi od druge strani. Tako prodaja tvoje vole mešetar, kakor on hoče, ne pa ti, ki si njih pravi lastnik. In pri taki priložnosti ti ne pomaga ničesar najboljši „Fihpos“, tudi ne, ako bi imel „sladko“ ime „Naš Dom“!

## Razne stvari.

**Naši popravki.** Le popravljaj klerikalna druhal, „Štajerca“ se te nikakor ne boji! — V zadnji številki smo imeli tri popravke. Pokazalo se pa je, da ni „Štajerca“ lagal, da niso lagali njegovi dopisniki, temveč lagali so, in sicer prav nesramno, klerikalci. Danes smo ponatisnili odgovor gospoda učitelja in šolovodja Adamiča na popravek župnika Ogrizeka v Orešnicah, v konjiškem okraju. Mi pa pripomnimo k tej zadevi, katero smatramo z danajšnjim ponatisom tega odgovora kot končano, da verjamemo gospodu učitelju vse, kar ga poznamo kot poštenjaka, župniku pa ne verjamemo ne ene besede! Sicer pa lahko sodi vsaki o tej stvari. Gospod učitelj kliče Boga na pričo, da je pisal vse resnično, a kako pa je nasprotnik njegov kot župnik, stoječ pred razpelom, pred podobo nebeškega kraljevičarja ravnal? — Več pa ni treba! —

Leskovški „častni občan“ neumrljivi klerikalec Stoklas dobi svoj odgovor v prihodnji številki, kar je bil odgovor gori navedenega učitelja, gospoda Adamiča dolg, in nam je vzel preveč prostora. Na popravek župnika Šušnika pa smo odgovorili v članku in sedaj z veseljem pričakujemo popravek v odgovoru! — Kaplan Kozel je poslal zopet po-

sladkem spanju pozabil na vse nadloge, ki mi grejo na mlado življenje. Pa kako hudo sem se zmotil! Na trdem štrozoku me je hitro zbolel tisti del telesa, kateri se ga je dotikal. Začel sem zato premešavati svojega rojstva kosti z ene strani na drugo, kar hitro na trebuh i. t. d. a vse nič ni pomagalo. Toda to še ni bilo dovolj. Komaj sem se malo ozrelo, začelo me je šebetati in ščipati, najprej po nogah, hitro potem pa po celem životu. Imel sem občutke, ki so mi bili podobni tisti občutek, kakor če bi me bil kdo potlačil spat v naspol zapuščen mravljinjak. Čohal sem se, kolikor sem mogel; večkrat sem tudi zagrabil na svoji koži kacega „hudega ponočnjaka“ in ga zmečkal s prsti.

Tudi mojim tovarišem se ni godilo bolje ko meni, kajti od vseh strani so se slišali vzdih in klici: Proklete bolhe! Gromske uši! Vražje stenice.“ Naenkrat zagrmí iz kota hripav glas „firjarja“ in kličete: „Tiho mokri rekruti! Spijte ter pustite te domače živalice pri miru! Veste, da so lačne, in da je že štiri tedne preteklo, odkar so šli stari vo-

pravek, katerega pa smo z mirno vestjo shranili. Seveda se je Kozel v tem popravku zopet angeljsko čisto oprati hotel, pozvedali pa smo, da je cela stvar drugače, da ostane klerikalec vedno klerikalec. „Gospod“ Kozel, hajd tožit, ako imate korajžo!

**Iz kozjanskega okraja.** „Ljubi bralci „Štajerca“, tudi jaz sem se namenil par vrstic za Vas napisati od našega častitega župnika, kateri je „Štajerca“ iz prižnice (kancelna) za neumnega razglasil. Pridigoval in priporočal je, da bi si kmečko ljudstvo „samo Mohorske knjige naročiti smelo ne pa neumnega „Štajerca“. Vprašanje pa se vendar človeku vsili v dušo, kdo je bolj neumen, „Štajerc“ ali pa vsi tisti, kateri so ga za neumnega proglasili? — Gospod župnik, kaj pa je bilo z lepo Ur... , katera je bila pri Vas za kuharico? Celi mesec ste molili za njo, devet-dnevnico ste obhajali, da bi ji Bog dal zopet zdravje, ubogo kmečko ljudstvo ste nagovorili, da je svoje delo zapustilo in šlo molit v cerkev za farovško bolano kuharico! — Ta uboga kuharica pa je imela nalezljivo bolezen, zato jo je poslal župnik v Ljubljano v bolnišnico. Tam pa je prišla nalezljiva bolezen kuharice, za katero je ljudstvo molilo — na dan, a dobila je ta bolezen — krstno moško ime — Adolf!“ — (Opomba uredništva: „To pismo smo mislili spraviti v tisto „črno škatljo“, katere se „oberfihposovci“ tako grozno bojijo! A čakajte, ker nas imenujete neumne in brez vere, začeli jo bomo odpirati, saj so jo prelepe pikantnosti že tako napolnile, da same silijo na dan! Fihpos te škatlje pa ne dobiš, tudi ne ako se trikrat na glavo postaviš! Ako pa hočeš, pošlji Korošca, kateri je dobil kot prefekt penzijo, in kateri ima sedaj dovolj časa k nam, potem mu bomo pokazali tiste najdebelejše klerikalne „šuke“ v tej škatlji!

**„Fihposove“ device.** Zdaj je začel samo nežni spol, same dekleta, „Fihposu“ pošiljati dopise! „Slovensko dekle“ od sv. Petra pri Gornji Radgoni se podpiše

jaki na „urlaub“. Le pustite jih naj se dobro napijejo, potem bodo že same šle spat. Sploh pa ne dovolim po noči kleti, saj se v kasarni že po dnevi toliko prekolne, da še strela noče v dariti v njo!“

„Tako tedaj“, sem mirno premišljeval in se pridno kraspal, „tedaj so bolhe, stenice in uši tudi domače živali. Oh, ko bi pač doma svinje in krave tako rade žrle kakor kasarnska živina! Potem bi dobil po zimi veliko klobas in po vsaki dobri kupčiji nekaj okroglega.“

Kakor pa ima vse en konec — samo klobasa ima dva — tako ga je imela tudi tista huda noč.

Drugi dan smo napravili velike kolone. Vsak je zaklal po nekaj ducatov „živine“ in prihodnjo noč smo zato imeli malo več miru. Sčasoma sem se pa kasarnskih domačih živali popolnoma privadil, in priti je nad mene moralo najmanj deset parov bolh, če me je hotelo vžigniti. Lahko si tedaj mislite, kako sem bil trden, ker bolha je najmočnejša žival, ki sama spravi s postelje najtežjega moža ali najdebelejše dekcle.

(Konec sledi).